

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 13 lipca 2021 r.

ZP-KNPS.431.6.18.2021.USZ

Pani
Aneta Szpytma
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Lubaniu

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 11-13 maja 2021 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Anita Denes-Ziemkiewicz – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubaniu, Plac Lompy 1, 59-800 Lubań, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 11 maja 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 21 grudnia 2020 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2021 r.

Jednostką kieruje Pani Aneta Szpytma zatrudniona na stanowisku Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu z dniem 1 sierpnia 2015 r., która ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 24 czerwca 2021 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),

- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Gmina Miejska Lubań nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach chronionych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. Brak mieszkania chronionego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

Ze złożonych przez Dyrektora Ośrodka wyjaśnień wynika, że podjęte zostały już działania mające na celu realizację tego zadania.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaniu w okresie objętym kontrolą nie udzielał pomocy w formie ubrania, jako świadczenia niepieniężnego (art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy), gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka, nie wystąpiły potrzeby w tym zakresie. Pomocy w formie posiłku udzielano realizując rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”.

Ustalono również, że Dyrektor Ośrodka posiada upoważnienie do wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Miejska Lubań nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły zgłoszenia w zakresie przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze.

Gmina nie prowadzi domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym (zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowane są do jednostek zlokalizowanych najbliżej miejsca ich zamieszkania. Na dzień kontroli 35 mieszkańców z terenu Gminy Miejskiej Lubań przebywało w domach pomocy społecznej.

Żaden z mieszkańców Gminy nie korzystał z ośrodka wsparcia, ani nie oczekiwał na decyzję w sprawie skierowania do takiej placówki (pkt 3).

W 2020 r. MOPS w Lubaniu rozpoczął projekt socjalny KAWA dla SENIORA jednakże z uwagi na sytuację epidemiologiczną (COVID 19) projekt został zawieszony. W 2021 r. również nie realizowano projektów socjalnych z uwagi na mało stabilną sytuację epidemiologiczną (pkt 3a).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina Miejska Lubań realizuje zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowego programu pomocy społecznej, mające na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Gmina nie realizuje zadań wynikających z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy). Z wyjaśnień Dyrektora Ośrodka wynika, że w przypadku zaistnienia konieczności mieszkańcy Gminy mogą być kierowani do Środowiskowego Domu Samopomocy w Smolniku. W 2020 r. z zajęć w tym ŚDS korzystały 3 osoby i w roku 2021 do dnia kontroli również korzystają 3 osoby.

W Gminie Miejskiej Lubań realizowane było zadanie wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy dotyczące koordynacji realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców nie było realizowane, gdyż nie było takiej potrzeby.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Ośrodka nie kierował wniosków do właściwych organów o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, jednakże pracownicy Ośrodka udzielali osobom zainteresowanym niezbędnych informacji oraz udostępniali druki wniosków (art. 110 ust. 6 ustawy).

Dyrektor MOPS w Lubaniu składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Dyrektor oraz Zastępca Dyrektora MOPS w Lubaniu spełniają odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiadają wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Także pracownicy socjalni zatrudnieni

w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną. Dodatek ten nie był wliczany do wynagrodzenia zasadniczego pracowników socjalnych.

W aktach personalnych pracowników Ośrodka znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie tego dodatku oraz podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje teren miasta Lubania zamieszkały przez 19 620 mieszkańców, w tym 166 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2020 r.) i 19 491 mieszkańców, w tym 91 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień kontroli).

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubaniu na dzień kontroli na 11 etatach zatrudnionych było 9 pracowników socjalnych na etacie i 1 na zastępstwo, 2 etaty pozostawały wolne. Z liczby 9 pracowników socjalnych, 7 to pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną w środowisku, 2 pozostałych wykonuje prace administracyjne i nie jest im wypłacany dodatek do wynagrodzenia, wynikający z art.121 ust 3a ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku MOPS w Lubaniu na dzień kontroli powyższy wskaźnik był spełniony w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznania świadczenia osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 (P.U.) zakończonej decyzją Nr DPS.514.107.2020 z dnia 21.08.2020 r. przyznającą zasiłek okresowy z powodu trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w podstawie prawnej wskazano art. 13 ust. 1, nie przywołano natomiast art. 7 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej, będącego podstawą do udzielenia pomocy z tego powodu.

Zgodnie z art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego decyzje administracyjne należy sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu, natomiast w uzasadnieniu faktycznym i prawnym decyzji podawać fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody, na których się oparł, przyczyny, z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej.

W sprawach dotyczących organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 M.G. w związku ze zmianą sytuacji dochodowej rodziny od stycznia 2021 r. o kwotę wyższą niż 10% kryterium dochodowego przypadającego na osobę w rodzinie nie została wydana decyzja zmieniająca od lutego 2021 r. odpłatność za realizowane dla dziecka specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Decyzją DPS.530.90.2020.U.sp. z dnia 25.01.2021 r. przyznano specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dziecka od 25.01.2021r. do 30.04.2021 r. i ustalono odpłatność Strony za usługi w wysokości 7% kosztu jednej godziny usług, tj. w kwocie 7,00 zł (pełny koszt wynosił 100 zł). Z uwagi na zmianę sytuacji dochodowej rodziny w styczniu 2021 r. odpłatność Pani M.G. od 1 lutego 2021 r. do 30 kwietnia 2021 r. powinna wnosić 11% kosztu jednej godziny usług, tj. 11,00 zł.

Z przedłożonej w czasie kontroli dokumentacji, tj. decyzji przyznającej usługi oraz kart świadczeń wynika, że: w lutym 2021 r. zrealizowane zostały 4 godziny

specjalistycznych usług opiekuńczych, w marcu 2021 r. – 3 godziny i w kwietniu 2021 r. – 4 godziny. Łącznie zrealizowanych zostało 11 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, za które Strona wniosła odpłatność w kwocie 77,00 zł, zamiast 121,00 zł. W dniu 13.05.2021 r. (w czasie kontroli) dokonana została wpłata w kwocie 44,00 zł na konto Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu tytułem odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznane dla dziecka Pani M.G. w okresie od 1.02.2021 r. do 30.04.2021 r. Wobec powyższego odstępuje się od wydania zalecenia pokontrolnego w zakresie zwrotu niedopłaty za zrealizowane w tym okresie specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Zgodnie z art. art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej zmiany odpłatności za świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej należy dokonywać, jeżeli kwota zmiany dochodu osoby samotnie gospodarującej lub rodziny przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono nieprawidłowości:

- a) brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych,
- b) nierzetelne sporządzenie decyzji administracyjnej przyznającej zasiłek okresowy z powodu trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- c) brak zmiany odpłatności Strony za 1 godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi pomimo zmiany wysokości jej dochodu o więcej niż 10 % kryterium dochodowego przypadającego na osobę w rodzinie.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Uregulować kwestię realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 poz. 1876 ze zm.)

Termin realizacji: 31.12.2021 r.

2. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych

z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu, natomiast w uzasadnieniu faktycznym i prawnym decyzji podawać fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody, na których się oparł, przyczyny, z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Przeliczania odpłatności za 1 godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi dokonywać w oparciu o art. 106 ust. 3b ustawy, tj. gdy kwota zmiany dochodu osoby/rodziny przekroczyła 10% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3, art. 106 ust. 3b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:
1. Burmistrz Lubania
2. a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewelina Zygmunt
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt

